

دبیر : عابدی خواه

( قواعد درس ششم : عربی دهم انسانی )

### ( اعراب أجزاء الجملة الإسمية و الفعلية )

در درس پنجم ما با ارکان ( اجزاء ) جمله اسمیه و جمله فعلیه آشنا شدیم به طور مختصر به عنوان پیش نیاز قواعد این درس اشاره می کنم .

اجزاء جمله اسمیه = مبتدا + خبر

اجزاء جمله فعلیه = فعل + فاعل + مفعول

حالا در این درس می خواهیم اعراب ( حرکت ) این اجزاء را یاد بگیریم .

از آنجا که مبحث جمله با اعراب ارتباط دارد قبل از ورود به این مبحث درباره « معرب و مبنی و نشانه های اعراب » توضیح می دهیم .

#### ( اسم معرب و مبنی )

اسم معرب : کلمه ای است که حرکت آخر آن متناسب با موقعیت و نقش آن در جمله تغییر می کند. مثال

جاءَ مُحَمَّدٌ      رأيتُ مُحَمَّدًا      سَمِعْتُ مِنْ مُحَمَّدٍ

همانطور که دیدیم اعراب ( حرکت ) واژه ( محمد ) در این سه عبارت با توجه به نقشی که پذیرفته تغییر کرده یعنی:

در جمله جاءَ مُحَمَّدٌ : نقش فاعل دارد پس حرکت - پذیرفته .

در جمله رأيتُ مُحَمَّدًا : نقش مفعول دارد پس حرکت - پذیرفته

در جمله سَمِعْتُ مِنْ مُحَمَّدٍ نقش مجرور دارد پس حرکت - پذیرفته

بنابراین واژه محمد: معرب است

اسم مبنی: کلمه ای است که **حرکت آخر آن همیشه ثابت** است- در هر نقشی که باشد - مثال :

جاء **ذالك** الرجل رأيتُ **ذاك** الرجل سَمِعْتُ من **ذاك** الرجل

همانطور که دیدیم اعراب ( حرکت ) واژه ( **ذالك** ) در این سه عبارت با توجه به نقشی که پذیرفته تغییر نکرده

است یعنی:

در جمله جاء **ذالك** الرجل : نقش فاعل دارد و

در جمله رأيتُ **ذاك** الرجل نقش مفعول دارد و

در جمله سَمِعْتُ من **ذاك** الرجل نقش مجرور دارد

ولی در هر سه حالت فاعلی و مفعولی و مجروری حرکت آخر آن **ثابت است و تغییری نکرده**

پس ذالك: اسم مبنی است

**نکته** : از آنجا که اسمهای مبنی بسیار کم هستند برای یادگیری این درس کافی است مبنیها را به خاطر بسپارید:

۱- ضمیرها ( هو هما هم نا كِ كَمْ كَ تٌ و.... )

۲- اسمهای استفهام (من، ما، متی، کیف ...)

۳- اسم های اشاره ( ذالك تلك هذا هذه و.... )

۴- اسم های موصول ( الّذي - الّذين - الّتي و... )

## اعراب ( حرکت ) در زبان عربی:

اعراب	حالت عادی	اسم مثنی	اسم جمع مذکر سالم	اسم جمع مؤنث سالم
رفع	ـَ ـَ	اِنِ ( الف نشانه رفع )	وَنَ ( واو نشانه رفع )	اَتْ اَتْ
نصب	ـِـِ	يِنِ ( ياء نشانه نصب )	يِنَ ( ياء نشانه نصب )	اِ اِ
جر	ـِـِ	يِنِ ( ياء نشانه جر )	يِنَ ( ياء نشانه جر )	اِ اِ

نکات بسیار مهم :

۱- به اسمی که دارای اعراب ( حرکت ) رفع باشد **مرفوع** گویند

۲- به اسمی که داری اعراب ( حرکت ) نصب باشد **منصوب** گویند.

۳- به اسمی که دارای اعراب ( حرکت ) جر باشد **مجرور** گویند. مثال

✓ بنابراین در مورد محل اعرابی ( نقش ) واژه ( محمد ) در عبارتهای زیر باید اینگونه گفته شود

جاء **محمدٌ** : فاعل و مرفوع      چون دارای علامت رفع ـَ است.

رأيتُ **محمدًا** : مفعول و منصوب      چون دارای علامت نصب ـِ است.

سَمِعْتُ مِنْ **محمدٍ** : مجرور به حرف جر      چون دارای علامت جر ـِ است

✓ مثالهای دیگر در مورد محل اعرابی ( نقش ) اسم های مثنی و جمع:

جاء التلميذان : فاعل و مرفوع به الف چون فاعل اسم مثنی است لذا علامت رفع الف ( ان ) می باشد

رأيتُ التلميذين : مفعول و منصوب به ياء چون مفعول اسم مثنی است لذا علامت نصب ياء ( ين ) می باشد.

جاء المعلمون : فاعل و مرفوع به واو چون فاعل اسم جمع مذکر سالم است لذا علامت رفع واو ( ون ) می باشد

رأيتُ المعلمين : مفعول و منصوب به ياء چون مفعول اسم جمع مذکر سالم است لذا علامت نصب ياء ( ين )

می باشد.

به امید رفع ویروس کرونا از کشور عزیزمان و شروع هرچه زودتر مدارس تا اینکه از

درس و آموزش عقبه نمانیم.